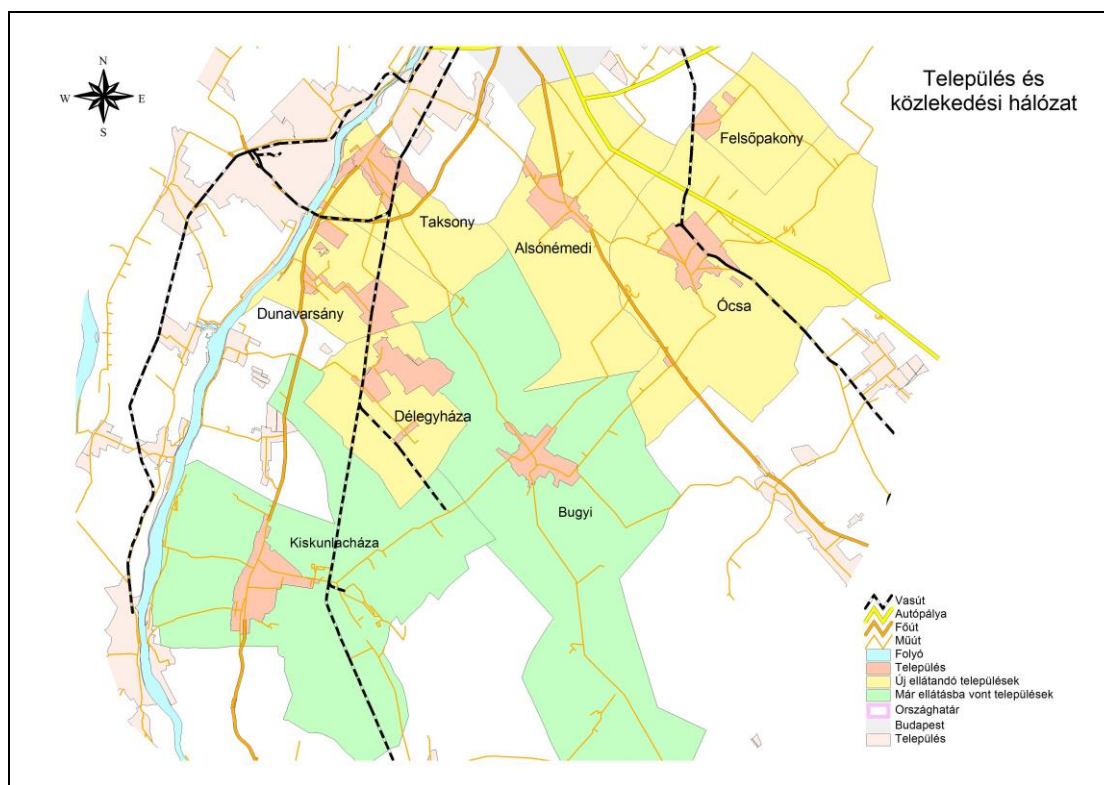

KONCEPCIÓ

A DÉL-PEST MEGYEI TÉRSÉG HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRA

SZÉKESFEHÉRVÁR, 2013. MÁJUS

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
Összefoglalás.....	2
1. Bevezetés.....	3
2. Kezelendő hulladék mennyisége és minősége.....	3
3. Lehetséges hulladékgazdálkodási megoldások.....	4
4. Az egyes megoldások megvalósíthatósága, előnyei és hátrányai.....	6
4.1. Új lerakótér kialakítása.....	6
4.2. Előkezelő létesítmények telepítése a térségben.....	6
4.3. Hulladékkezelés megoldása külső vállalkozással	7
5. Javasolt megoldás.....	8
5.1. Szolgáltatási struktúra.....	8
5.2. Létesítmények és eszközök.....	11

Összefoglalás

A Dél-Pesti térség hulladékgazdálkodási közszolgáltatási koncepciójának kidolgozását az ebbe szükségessé, hogy a jelenlegi közszolgáltató több településen is felmondta a közszolgáltatás ellátását, tekintettel arra, hogy 2013. július 1-től nem felel meg az új Ht. közszolgáltatókkal szemben támasztott követelményeinek. A koncepció kidolgozása során megvizsgáltuk a térségben keletkező hulladékok mennyiségi és minőségi összetételét, valamint meghatároztuk annak várható időbeli változását is az elkövetkező 10 évre – különös tekintettel a jogszabályi követelmények teljesíthetőségére.

Ezt követően megvizsgáltuk azokat a műszaki és szervezeti megoldásokat, amelyekkel a közszolgáltatás teljesíthető, és meghatároztuk az egyes lehetőségek előnyeit és hátrányait. Mindezek ismeretében javaslatot tettünk a legmegfelelőbb megoldásra. Ennek lényege, hogy az önkormányzatok úgy alakítják ki a közszolgáltatást, hogy a keletkező hulladékok minél nagyobb mennyiségét a térségben telepített előkezelő létesítményekben kezelik, azt helyben hasznosítják, és kizárólag a már más módon nem hasznosítható hulladékot szállítják a térségen kívül telepített hulladéklerakóba. A szolgáltatás ellátásába, illetve a szükséges fejlesztésekbe külső forrást kell bevonni. Ennek módja olyan szakmai befektető bevonása a hulladékgazdálkodási feladatokba, aki a szükséges jogszabályi feltételeknek megfelel, rendelkezik a szükséges szakmai tudással és erőforrásokkal.

A települések lélekszáma és területi elhelyezkedése alapján javaslatot tettünk a szolgáltatás műszaki tartalmára, továbbá a megvalósításhoz szükséges létesítmények, eszközök telepítésére és azok bekerülési értékére, melynek összesített értéke mintegy 559 mFt, melyből a létesítmények értéke 202 mFt, az eszközöké 357 mFt. A térségben tervezett főbb létesítményeket az alábbi táblázat tartalmazza.

Hulladék típusa	Létesítmény	Kapacitás (t/év)
Vegyes (ömlesztett)	Átrakóállomás	10.000
Csomagolási hulladék	Kézi bálázó, válogató	1.000
Zöldhulladék	Prizmás komposztáló	1.500
Inert hulladék	Inert hulladék törő-osztályozó	500

A szolgáltatás ellátása során biztosítani kell azt, hogy az legalább a jelenlegi szinten ellátható legyen, ugyanakkor úgy kell fejleszteni, hogy az megfeleljen a jogszabályi követelményeknek. A feladatok átvétele és a fejlesztések megvalósítása az önkormányzatokkal együttesen kidolgozott, részletes ütemterv alapján végezhető el.

Ennek első lépése, hogy **a közszolgáltatás ellátásának szervezéséhez** mielőbb létre kell hozni azt az önkormányzati társulást, mely a közszolgáltatás egységes szervezését, illetve a fejlesztéshez szükséges források bevonását koordinálja.

1. Bevezetés

A hulladékkezelési közszolgáltatási feladatok megszervezése a települési önkormányzatok kötelező feladata az új Öt. szerint is. Ezt önállóan vagy önkormányzati társulás formájában szervezhetik meg. A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. számú törvény (továbbiakban: Ht.) alapján a jelenlegi közszolgáltató nem felel meg a törvényi előírásoknak, ezért felmondta a közszolgáltatást a településeken. Ugyanakkor a kötelező feladatellátás nem szűnt meg, az továbbra is az önkormányzatok kötelezettsége, melyet a a környezetvédelmi követelmények betartása mellett a legköltséghatékonyabb módon kell megoldani. Jelen anyag ezen célhoz kapcsolódó alapokat határozza meg.

Annak érdekében, hogy a közszolgáltatási feladatok ellátása zavartalan legyen, a térségi önkormányzatok szolgáltatásra, illetve annak minőségére és megoldására gyakorolt hatása mind közvetlenebbül megmaradjon, továbbá, hogy a Ht. közszolgáltatásra vonatkozó követelményeinek is eleget lehessen tenni, új szolgáltatási struktúrát kell kialakítani a térségben. Ennek során mindenképpen biztosítani kell a meglévő szolgáltatási színvonalat, támaszkodni szükséges a térségben már meglévő műszaki létesítmények és szervezeti keretek adta megoldásokra, azokat szervesen be kell építeni, ugyanakkor a szolgáltatás biztonsága érdekében a regionális rendszer nyújtotta előnyöket is ki kell használni.

2. Kezelendő hulladék mennyisége és minősége

Bármely hulladékgazdálkodási megoldás is kerül a későbbiek során kiválasztásra, az egyes lehetőségek alapja a kezelendő hulladék mennyiségének és minőségének minél részletesebb meghatározása és prognózisa. A meglévő adatok alapján a térség lélekszáma mintegy 35.000 fő, ennek alapján – átlagosan 250 kg/fő/év lakossági és azzal együtt kezelhető intézményi hulladék mennyiséggel kalkulálva – mintegy 8.800 t/év hulladék mennyiséget lehet kezelendő hulladéknak tekinteni.

A hulladék mennyisége természetesen az idővel, illetve a gazdasági fejlődéssel arányos ütemben változik, de összességében max. 9.500 t/év-re tehető mintegy 10 éves időtávon. A hulladék várható fajtánkénti összetétele az alábbi 1. számú táblázat szerint összegezhető.

1. táblázat

A térségben keletkező hulladék mennyisége hulladékfajtánként

Hulladék jellemzők	Jelenlegi állapot	Jövőbeli állapot
Összes mennyiség	8.800 t	9.500 t
Ömlesztett hulladék	7.500 t	6.800
	85 %	71 %
Szelektív hulladék	850 t	2.300 t
	10 %	24 %
- ebből csomagolási hulladék	450 t	950 t
	5 %	10 %
- ebből zöldhulladék	400 t	1.350 t
	5 %	14 %
Inert hulladék	450 t	500 t
	5 %	5 %

A fenti táblázatból látszik, hogy a hulladék hasznosítás jogszabályi követelményeinek teljesítése jelentős mértékben növelni fogja az elkülönítetten gyűjtendő hulladékok mennyiségét, és ezzel egyidejűleg csökkenteni fogja az ömlesztetten begyűjtött hulladék mennyiségét. Ugyancsak fontos körülménynek tekinthető az is, hogy a lerakandó hulladék mennyiségének csökkenése egyben azt is eredményezi, hogy ezzel csökken a fizetendő lerakási járulék mértéke is.

A hulladékmennyiségek kalkulációja során nem vettük figyelembe a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszehez csatlakozott Kiskunlacháza és Bugyi településeken keletkező hulladékok mennyiségét, azonban egyes hulladékarámok kezelését biztosító létesítmények kapacitásának tervezése során e településeken keletkező hulladékok mennyiségével is számoltunk (pl. közületi hulladékok, inert hulladékok). A tervezési terület áttekintő térképét az 1. számú térkép mutatja be.

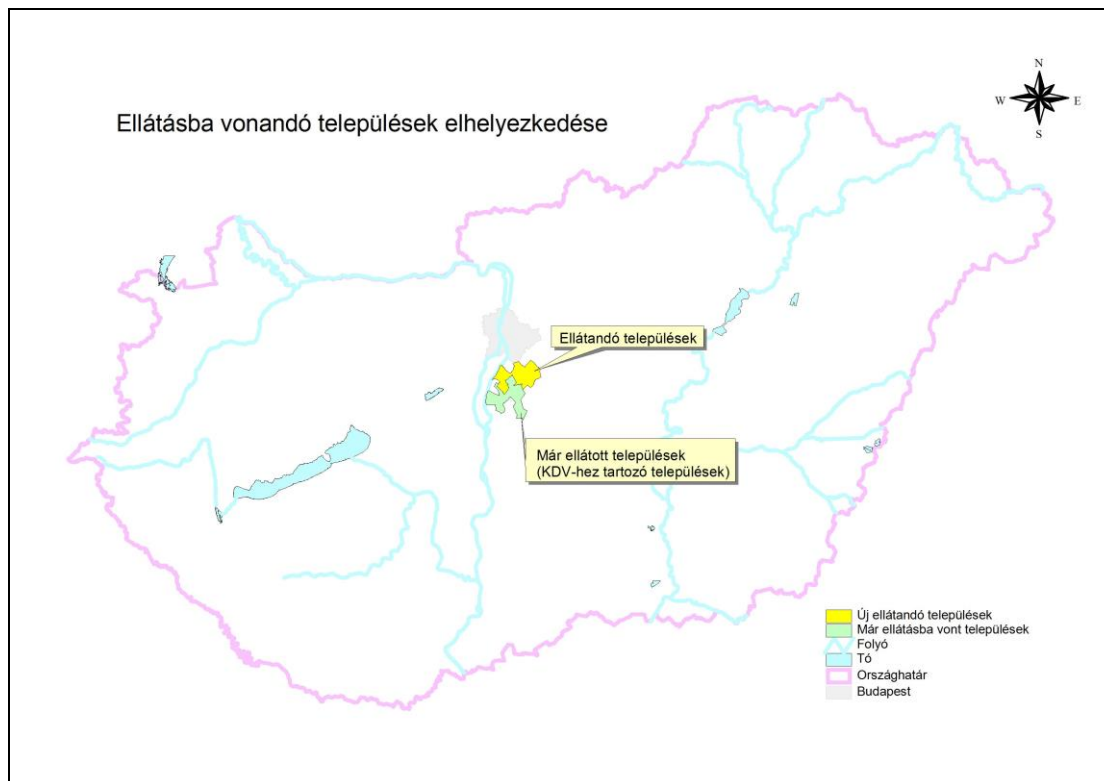
3. Lehetséges hulladékgazdálkodási megoldások

A hulladékgazdálkodási megoldások két irányból közelíthetők meg:

1. a lehetséges műszaki megoldások felől;
2. a lehetséges szervezési, szervezeti megoldások felől.

A lehetséges hulladékgazdálkodási műszaki megoldások az alábbiak:

- A. új lerakótér létesítése a térségben;
- B. előkezelő létesítmények telepítése a térségben, az előkezelt hulladék, illetve maradék hulladék elszállítása kezelőlétesítményekbe, hulladéklerakókba;
- C. a hulladék elszállítása műszaki megoldás nélkül az arra feljogosított szervezet által működtetett hulladékkezelő létesítménybe.

1. ábra
A tervezési terület áttekintő térképe

A lehetséges szervezeti megoldások:

- I. a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztása megfelelő kezelő létesítményekkel és gyűjtőeszközökkel rendelkező vállalkozó személyében;
- II. a hulladékkezelési közszolgáltatási feladatok ellátása önálló gazdasági társasági formában:
 - a. kizárólag önkormányzati tulajdonú társaság létrehozása;
 - b. szakmai befektető bevonásával többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság létrehozása, illetve meglévőhöz való csatlakozás.

Az egyes műszaki és szervezeti megoldások egymáshoz való viszonyát az alábbi 2. számú táblázat foglalja össze, melyben a megvalósítható változatokat „+” jellel mutatjuk be.

2. táblázat

A lehetséges műszaki és szervezeti megoldások

Műszaki megoldás	Szervezeti megoldás		
	I.	II.a.	II.b.
A		+	
B		+	+
C	+		

4. Az egyes megoldások megvalósíthatósága, előnyei és hátrányai

4.1. Új lerakótér kialakítása

Amennyiben a műszaki megoldások közül az új hulladéklerakótér kialakítása jönne szóba, úgy annak megvalósításához mindenképpen új források bevonására van szükség. A jelenlegi források szűkössége miatt az önkormányzatoknak forrás nem áll rendelkezésre, ezért csakis külső források bevonása lehetséges. A külső forrás szakmai befektető vagy pénzügyi intézet, illetve pályázati támogatás lehet. A új Ht. miatt a külső befektető mindenképpen kisebbségi tulajdonban kell maradjon. Az új Ötv. ugyanakkor jelentős mértékben korlátozta a hitelfelvételt, valamint a pénzügyi intézetek önkormányzati hitelezése is gyakorlatilag leállt.

Ugyanakkor ennél a megoldásnál azt is figyelembe kell venni, hogy önmagában a térségben keletkező hulladék mennyisége gazdaságos méretű hulladékkezelést nem tesz lehetővé. Ez napjainkban hazánkban mintegy 100.000 fős térségre tehető, amely azonban a korszerű technológiák eredményeként növekszik. A támogatási források is ilyen, vagy ezt meghaladó léptékű térségekre állnak rendelkezésre.

Az előzőekben felsorolt érvek alapján ezen megoldás lényegét tekintve nem valósítható meg.

4.2. Előkezelő létesítmények telepítése a térségben

A térség szomszédságában 3 olyan térségi hulladéklerakó (Adony, Dömsöd és Gyál) is működik, amely megfelel a környezetvédelmi követelményeknek, és hosszútávon is elegendő lerakói kapacitással rendelkezik. Ezért reálisan szóba jöhet az a megoldás is, hogy a térségben kerüljön kialakításra a meglévő infrastruktúra legalább részleges felhasználásával olyan hulladékkezelési, -előkezelési kapacitás, amellyel biztosítható, hogy kizárólag csak az a hulladék kerüljön elszállításra, amely a térségben más módon nem hasznosítható.

Ezen megoldás esetében az önkormányzatoknak lehetősége nyílik arra, hogy a fentiekben vázolt megoldás működtetésére önálló gazdasági társaságot hozzanak létre, vagy meglévőben szerezzenek tulajdont. Ennek két módja van, hogy az új Ht. előírásainak megfelelően: vagy kizárólagos önkormányzati tulajdonú

gazdasági társaságot alapítanak, vagy többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságot.

Amennyiben kizárólagos önkormányzati tulajdonú társasággal kívánják ellátatni a hulladékkezelési közszolgáltatást, akkor a külső források bevonására az előző pontban leírt érvek alapján kizárólag a támogatási lehetőségek elnyerése jöhet szóba, azonban ehhez is mindenképpen biztosítani kell az önerőt.

Amennyiben többségi önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságot alapítanak, vagy ahhoz csatlakoznak az önkormányzatok, akkor ebben az esetben a külső forrást a szakmai befektető (lehetőség szerint hazai, többségi önkormányzati tulajdonú cég személyében) is biztosítani tudja, akár a pályázat(ok) önérejéhez, akár pedig a szolgáltatás ellátásához kapcsolódóan.

Ezen megoldás esetében – tekintettel az új Ht. lerakási járulék bevezetési kötelezettségére, illetve a szállítási költségek minimalizálására – mindenképpen szükséges az, hogy a lehető legtöbb hasznosítható hulladék kigyűjtése, kiválogatása történjen meg helyben, akár a gyűjtés, akár az előkezelés során annak érdekében, hogy a közszolgáltatási díjakat minél alacsonyabban lehessen tartani.

Ugyanakkor meg kell jegyezni azt is, hogy ezen megoldás esetében mindenképpen szükséges külső vállalkozó bevonása a közszolgáltatásba, aki a lerakói kapacitásokat biztosítja, illetve elvégzi a lerakandó hulladék további kezelését.

A feladatok nagyobb részének saját önkormányzati tulajdonban történő ellátása ugyanakkor megadja annak a lehetőségét, hogy a közszolgáltatásra nagyobb ráhatása legyen az önkormányzatoknak, illetve biztosítja a térségi munkaerő részleges foglalkoztatását. Meg kell ugyanakkor jegyezni azt is, hogy további települések csatlakozása esetében biztosítható a hulladékkezelő létesítmények nagyobb kihasználtsága, és ennek alapján a fajlagos hulladékkezelési költségek csökkentése érhető el.

4.3. Hulladékkezelés megoldása külső vállalkozással

Ugyancsak reális alternatíva a közszolgáltatási feladatok ellátására az a megoldás is, amelyben az önkormányzatok kiválasztják azt a megfelelő referenciákkal és hulladékkezelő létesítményekkel és kapacitásokkal rendelkező vállalkozást, amely teljes egészében ellátja a közszolgáltatási feladatokat. Ebben az esetben a kiválasztást a Kbt. alapján kell lebonyolítani.

Ezen megoldás az önkormányzatok részéről nem igényli semmiféle többletforrás bevonását, ugyanakkor nem vagy csak nagyon korlátozottan biztosítja annak a lehetőségét, hogy az általuk szervezendő szolgáltatásra érdemi ráhatásuk legyen, mivel egy meglévő, nagyobb rendszerbe olvad bele a szolgáltatás, amelyben a Társulás, illetve önkormányzatai kisebbségben

lennének. Ugyancsak hátránya ennek a megoldásnak az előbbihez képest, hogy nem tudja garantálni a térségi munkaerő foglalkoztatását sem.

5. Javasolt megoldás

Olyan megoldást kell megfogalmazni, amellyel a térségi önkormányzatok biztosítani tudják a szolgáltatással való felelős gazdálkodást, valós befolyásolási lehetőséggel rendelkeznek a szolgáltatás módjára, rendszerére, érdemi lehetőségük van a lakossági igények közvetítésére, és befolyással bírnak a szolgáltatást végző társaság által a lakosság számára nyújtott tudatformálási, nevelési tevékenységre. Ugyanakkor éppen a szolgáltatás biztonsága érdekében szükséges olyan szakmai befektető bevonása a szolgáltatásba, aki képes a stabil gazdálkodást biztosítani, megfelelő eszközökkel és forrásokkal rendelkezik a szolgáltatás ellátásához, és szakmai tapasztalatával a méretgazdaságossági előnyöket is kihasználva elfogadható mértékű szolgáltatási színvonalat biztosít megfizethető áron. Mindezt oly módon kell kialakítani, hogy az a bevezetőben említett szerződéses rendszert, illetve a vonatkozó jogszabályokat, különösen a Kbt-t és a Ht-t ne sértse.

Ehhez térségi rendszer kialakítására van szükség, hogy az elkülönített gyűjtéshez és hulladék előkezeléshez kapcsolódó beruházási költségek megtérülése, illetve azoknak a közszolgáltatás díjába történő beépítése ne okozzon a későbbiekben olyan mértékű díjnövekedést, melyet az igénybe vevők nem képesek megfizetni.

A szakmai befektető esetében kizárólag olyan társaság jöhet szóba, amely többségi állami v. önkormányzati tulajdonban van, és a szolgáltatás ellátásához szükséges szakmai, pénzügyi lehetőségekkel rendelkezik, továbbá célszerű, hogy a Közép-Duna Vidéke Rendszerben a közbeszerzés alapján kiválasztott szolgáltatói konzorcium tagja legyen a nagyobb térségi rendszerhez való csatlakozás érdekében.

5.1. Szolgáltatási struktúra

A javasolt szolgáltatási struktúra kialakítása során olyan megoldást kell választani, amellyel biztosítható a jelenlegi szolgáltatási színvonal megtartása, és azok a további fejlesztések is, melyekkel a jogszabályi követelményeknek eleget lehet tenni. Ez elsődlegesen a csomagolási és zöldhulladékok házhoz menő gyűjtési rendszerének kialakítására, fejlesztésére, továbbá az egyes begyűjtött hulladékok előkezelésére kell irányuljon.

A közszolgáltatás főbb elemeit hulladékokamonként és településenként a következő *4. számú táblázat* mutatja be. A táblázatban külön színnel jelöltük a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszerben lévő településeket.

4. táblázat

A javasolt közszolgáltatás főbb elemei hulladékaramonként és településenként

Szolgáltatás		Alkalom / év	Település							
			Alsónémedi	Délegyháza	Dunavarsány	Felsőpakony	Ócsa	Taksony	Bugyi	Kiskunlacháza
1.	Gyűjtés, szállítás									
1.1.	Vegyes hulladék									
1.1.1.	Gyűjtés, szállítás	52	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.2.	Többlethulladék elszállítás (zsák)	52	x	x	x	x	x	x	x	x
1.1.3.	Lomtalanítás*	1	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.	Zöldhulladék									
1.2.1.	Házhoz menő gyűjtés	8	x	x	x	x	x	x	x	x
1.2.2.	Lombtalanítás*	1	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.	Csomagolási hulladék									
1.3.1.	Gyűjtőpontos gyűjtés									
1.3.1.1.	Hulladékgyűjtő sziget	26	x	x	x	x	x	x	x	x
1.3.1.2.	Hulladékudvar	eseti			x		x			x
1.3.2.	Házhoz menő gyűjtés	12	x	x	x	x	x	x	x	x
1.4.	Inert hulladék	eseti	x	x	x	x	x	x	x	x
1.5.	Veszélyes hulladék									
1.5.1.	Gyűjtőpontos									
1.5.1.1.	Hulladékudvar	eseti			x		x			x
1.5.2.	Begyűjtési akció	1	x	x	x	x	x	x	x	x

* Többszöri szolgáltatásként további alkalom is megrendelhető.

Szolgáltatás		Alkalom / év	Település							
			Alsóné-medi	Délegyháza	Duna-varsány	Felső-pakony	Ócsa	Taksony	Bugyi	Kiskunlacháza
2.	<i>Előkezelés</i>									
2.1.	<i>Vegyes hulladék</i>									
	átrakás						x			
2.2.	<i>Zöldhulladék</i>									x
	komposztálás									
2.3.	<i>Csomagolási hulladék</i>									
	Válogatás, bálázás									x
2.4.	<i>Inert hulladék</i>									
	törés, osztályozás			x						

5.2. Létesítmények és eszközök

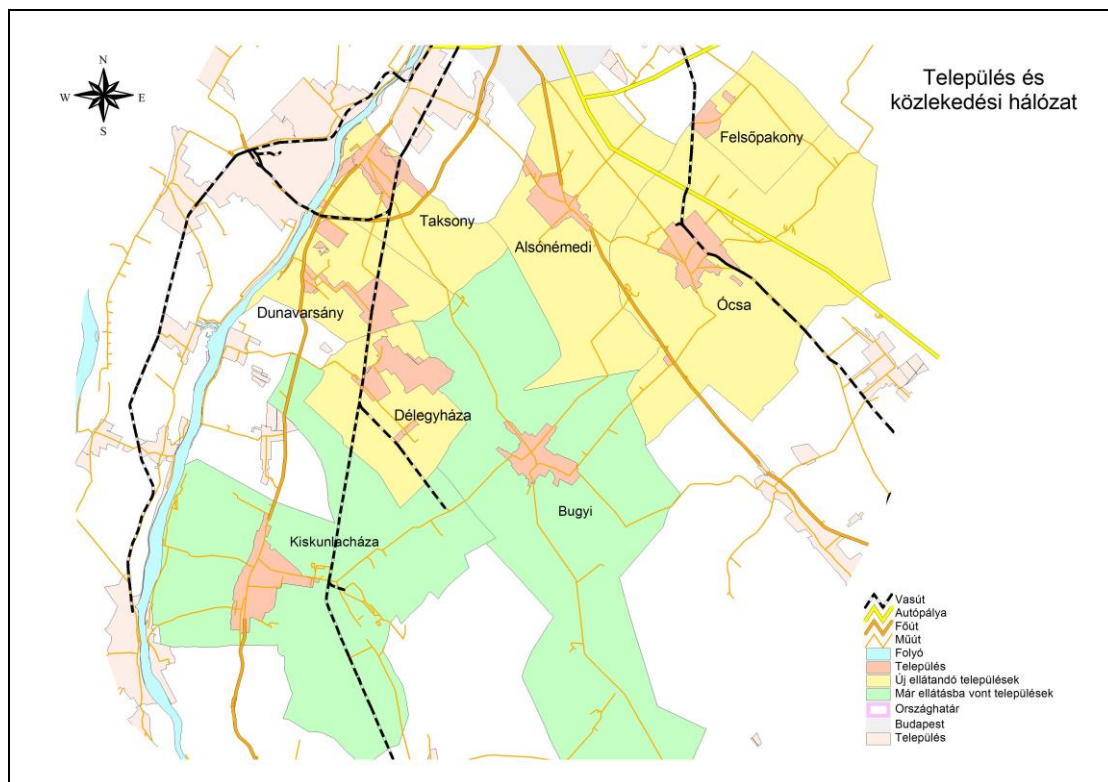
A szolgáltatás megvalósításához elengedhetetlen, hogy az ehhez szükséges eszközök és létesítmények rendelkezésre álljanak. A főbb létesítményeket az alábbi 5. számú áblázat foglalja össze:

5. táblázat

A térségben tervezett főbb létesítmények

Hulladék típusa	Létesítmény	Kapacitás (t/év)
Vegyes (ömlesztett)	Átrakóállomás	10.000
Csomagolási hulladék	Kézi bálázó, válogató	1.000
Zöldhulladék	Prizmás komposztáló	1.500
Inert hulladék	Inert hulladék törő-osztályozó	500

A térségben keletkező hulladék gyűjtéséhez, kezeléséhez szükséges létesítmények elhelyezkedését az egyes településeken keletkező hulladékok mennyisége, és az egyes települések egymáshoz viszonyított elhelyezkedése, valamint közúti megközelíthetősége és kapcsolódása határozza meg. A logisztikai kialakításhoz történő tervezést megalapozó térképet az alábbi 2. számú ábra mutatja be.

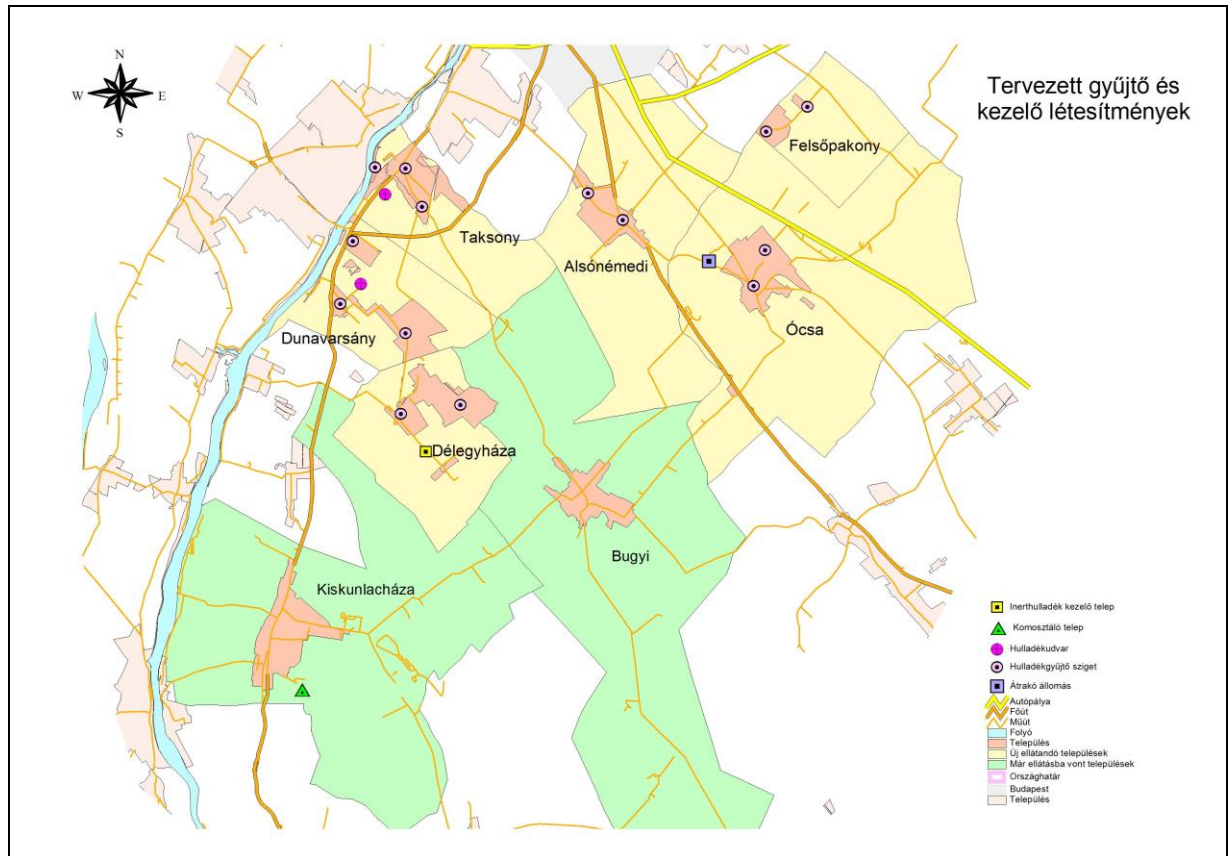

2. ábra

Települési és közlekedési hálózat

A 2. ábra és a települések lélekszáma alapján a településenkénti kezelőlétesítményeket, továbbá eszközöket (gépeket, berendezéseket), valamint azok beruházási értékét a 6. számú táblázat mutatja be.

A 3. számú ábra a településenkénti létesítményeket mutatja be, a 6. számú táblázatra alapozva.

3. ábra
Tervezett kezelőlétesítmények a térségben

A térségi rendszer és szolgáltatási struktúra kialakításához ugyanakkor figyelembe kell venni azt, hogy jelenleg nincs olyan társaság, amely a közszolgáltatás ellátásához szükséges kapacitásokkal, és a szükséges műszaki, humán és pénzügyi erőforrásokkal, illetve közszolgáltatási engedéllyel rendelkezik.

A feladatok átvétele az önkormányzatokkal együttesen kidolgozott, részletes ütemterv alapján végezhető el, melyben már a szakmai befektetőnek is közre kell működnie, annak érdekében, hogy a meglévő ismeretek átadása és a térség egységes szolgáltatási rendszerbe történő bekapcsolása minél zökkenőmentesebb legyen.

6. táblázat

Javasolt hulladékkezelő létesítmények és eszközök településenként

Létesítmény		Település							Összesen (db)	Egységár (mFt / db)	Ár (mFt)
		Alsó-némedi	Délegyháza	Duna-varsány	Felső-pakony	Ócsa	Taksony	Bugyi			
1.	Átrakó állomás (db)					1			1	60	60
2.	Hulladékgyűjtő sziget (db)	2	2	3	2	2	3		14	0,5	7
3.	Hulladékudvar (db)			1			1		2	35	70
4.	Komposztáló (db)							1	1	30	30
5.	Inert hulladék kezelő (db)		1						1	35	35
Összesen:											202
	Gép / Berendezés										
1.	Hulladékgyűjtő célgépjármű							4	4	35	140
2.	Konténeres gépjármű							2	2	30	60
3.	Multiliftes gépjármű					1			1	40	40
4.	Rakodógép		1					1	2	30	60
5.	Kézi bálázó, előválogató							1	1	20	20
6.	Levegőztető, takarófólia							2	2	6	12
7.	Törő-osztályozó		1						1	25	25
Összesen:											357
Mindösszesen:											559

